תוספתא חלה (ליברמן) — תוספתא חלה (ליברמן)

ר' יוחנן בן נורי או' אף הקרמית חייבת בחלה. ר' ישמעאל בי ר' יוסה או' משם אביו אי זהו חלוט, הנותן קמח לתוך חמין.

המעיסה חמין לתוך קמח. וחכמים אומ' אחד זו ואחד זו הנעשת באלפס ובקדרה פטורה, הנעשת בתנור חייבת.

המליי של ישראל, ופועלי גוים עושין בתוכו, חייב בחלה. המליי של גוים, ופועלי ישראל עושין בתוכו, פטור מן החלה.

העושה עיסה לרבים חייב בחלה. העושה עיסה לאכלה בצק חייב בחלה. קמח קלי שגבלו ועשאו עיסה, חייב בחלה, עיסת ארנונא חייבת בחלה, מפני שחייב באחריותה עד שעה שימסור.

עיסת מעשר שני בירושלם חייבת בחלה. ספק מדומע חייב בחלה דברי ר' מאיר, ור' יוסה פוטר. וחכמים אומ' מדומע פטור מן החלה, ספק מדומע נאכל משום דמע וחייב בחלה.

אמ' ר' אלעאי שאלתי את ר' יהושע חלות תודה ורקיקי נזיר מה הן בחלה, אמ' לי פטורות. וכשבאתי ושאלתי את ר' ליעזר אמ' לי, עשאן לעצמו פטור, למכור בשוק חייב. וכשבאתי והרציתי דברים לפני ר' לעזר בן עזריה אמ' לי, הברית, אילו דברים נאמרו מהר חורב.

ר' יהודה או' עיסת כלבים מעצמה נכרת, עשאה ככרין חייבת, עשאה לימודין, פטורה. כהן ששייר קמה בעסק עסתו, וכן אשה ששיירה קמח בעיסתה, הקרץ והשאור מצטרפין לחמשת רבעים לאסר את העיסה. אמ' ר' יהודה מפני מה אמרו בעל הבית אחד מעשרים וארבע, מפני שעינו יפה בעיסתו. נחתום אחד מארבעים ושמונה, מפני שעינו צרה בעיסתו. וחכמים או' לא מן השם הוא זה, אלא בעל הבית עיסתו מעוטה ואין בה כדי מתנה לכהן, נחתום עיסתו מרובה ויש בה כדי מתנה לכהן.

הלוקח מן הנחתום ומן האשה שעושה למכור בשוק, צריך להפריש חלת דמיי. מן בעל הבית ומן המתארחין אצלו, אין צריך להפריש חלת דמיי. לפי שחלת דמיי ניטלת אחד מארבעים ושמונה. ר' שמעון אומ' אפי' לא עלה בידו אלא אחד מששים יצא.

[מי] שאין יכול לעשות עיסתו בטהרה, יעשנה קבין ואל יעשנה בטומאה. ר' עקיבא אומ' יעשנה בטומאה ואל יעשנה קבין, שכשם שקורא על הטהורה כך קורא על הטמאה. על זו קורא חלה לשם ועל זו קורא חלה לשם, אבל קבין אין בהן חלק לשם. אמרו לפני ר' עקיבא אין אומ' לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה, עמוד וקלקל בשביל שתתקן.

ר' ליעזר או' חלה ניטלת מן הטהור על הטמא. אמרו לפני ר' ישמעאל והלא פלוני יש בדרום והיה מורה בהוראה הזאת. אמ' להם לבוש שלבש בו אבא וציץ שנתן בין עיניו, אם לא אלמד בו לכל מורה הוראות. אמרו לו משם ר' ליעזר. אמ' להם אף הוא יש לו במה יתלה.

האשה שהפקידה עיסתה, או שמכרתו, או שנתנתו במתנה, עד שתגלגל בחטים ותטמטם בשעורין, אין [חייבת] בחלה עד שיהא בדגן כשיעור. גילגלה בחטים וטמטמה בשעורין, אע"פ שאין בכל אחד ואחד אלא כזית, חייבת בחלה. נולד לעיסה ספק טומאה עד שלא גלגלה, תעשה בטומאה, משגלגלה תיעשה בטהרה. וחלתה תלויה. באי זה ספק אמרו, בדבר הספק לחלה. וכן פירות שנולד להם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן, ייעשו בטומאה, משנגמרה מלאכתן, ייעשו בטהרה, ותרומתן תלויה. באי זה ספק אמרו בדבר הספק לתרומה.

גר שנתגייר והיתה לו עיסה נעשית, עד שלא קרמו פניה חייבת משקרמו פניה פטור' דברי ר' עקיבא. ר' יוחנן בן נורי או' עד שלא תגלגל בחטים ותטמטם בשעורין חייבת, גלגלה בחטים וטמטמה בשעורין פטורה. משם ר' יהודה [בן בתירא] אמ' משתעשה מקרצות.

העושה עיסה מן החטים ומן האורז, רבן שמעון בן גמליאל [אומר] אין חייבת בחלה עד שיהא בדגן כשיעור, אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח עד שיהא בה כשיעור.

הנוטל שאר מעיסה שלא הורמה חלתה, הרי זה מביא קמח ממקום אחר ומצרפו לחמשת רבעים, לחייב עליו לפי חשבון.

קב מיכן וקב מיכן וקב חדש באמצע, קב מיכן וקב מיכן וקב שעורין באמצע, הרי אילו מצטרפין. הוסיפו עליהן, קב מיכן וקב מיכן וקב של אשה אחרת, קב מיכן וקב מיכן וקב דבר שניטלה חלתו באמצע, הרי אילו מצטרפין. קב מיכן וקב מיכן וקב הגוי באמצע, קב מיכן וקב מיכן וקב תרומה באמצע, אין מצטרפין.

הוסיפו עליהן, קב מיכן וקב מיכן וקב אורז באמצע, קב מיכן וקב מיכן וקב מדומע באמצע, אין מצטרפין. קב חטין וקב שעורין וקב כוסמין הרי אילו מצטרפין. כשהוא תורם, תורם מכל אחד ואחד, שאין תורמין ממין על שאינו מינו.

חצי קב חטין וחצי קב שעורין וחצי קב כוסמין, נוטל מן הכוסמין. אמ' ר' אליעזר בן יעקב הנוטל חלה מן הקב, למה הוא דומה לתורם תבואה שלא הביאה שליש, שאין תרומתו תרומה. וחכמים אומ' לתורם פירות שלא נגמרה מלאכתן, שאין תרומתו תרומה, חזרו לומ' לא כך ולא כך, שהרי הקב הזה מצטרף הוא עם אחרים. קמח טמא שנתערב בקמח טהור ואין בטמא כשיעור, כשהוא נוטל או', הרי זה חלה, חוץ מן הטמא שיש בו. חטים טמאות שנתערבו בחטים טהורות ואין בטמאות כשיעור, כשהוא תורם אומ', הרי זו תרומה חוץ מן הטמאות שבהן. אמ' ר' לעזר בי ר' צדוק אע"פ שהיה רבן גמליאל פוטר את עריסיו' בסוריא, היה אוסר מלערס. אם ערס הרי זה פטור. ובלבד שלא יהא הוא מלקט והן אוגדין על ידו, הוא בוצר והן דורכין על ידו, הוא מוסק והן עוטנין על ידו, אלא הן מלקטין והוא אוגד על ידיהן, הן בוצרין והוא דורך על ידיהן, הן מוסקין והוא עוטן על ידן. וכן היה ר' לעזר בי ר' צדוק אומ' לא היה רבן גמליאל מחייב בסוריא אלא חלה אחת בלבד.

הלוקח מן הנחתום בסוריא, צריך להפריש חלת דמיי דברי רבן גמליאל. וחכמים אומ' אין צריך להפריש חלת דמיי. מנהר דרומה של כזיב ואילך שתי חלות דמיי. ר' שמעון אומ' אם לא תרם את הראשון כשיעור לא יאכל מן השני. חלת הגוי בארץ, ותרומת הגוי בחוצה לארץ, מודיעין אותו שאינו חייב, והחלה נאכלת לזרים.

עשרים וארבעה מתנות כהונה לאהרן ולבניו בכלל ופרט בברית מלח. אילו הן, עשר במקדש, ארבע בירושלם, ועשר בגבולין. עשר במקדש, חטאת, ואשם, וזבחי שלמי צבור, וחטאת העוף, ואשם תלוי, ולוג שמן של מצורע, שתי הלחם, ולחם הפנים, ושירי מנחות, והעומר.

ארבע בירושלם, הבכורה, והבכורים, והמורם מתודה ואיל נזיר, ועורות קדשים.

עשר בגבולין, תרומה, ותרומת מעשר, וחלה, ראשית הגז, והזרוע והלחיים והקבה, ופדיון הבן, ופדיון פטר חמור, והחרמים, ושדה אחוזה, וגזל הגר.

כל אילו ניתנו לאהרן ובניו בכלל ופרט וברית מלח, לחייב על הכלל ולחייב על הפרט. ליתן שכר לכלל וליתן שכר לפרט. העובר עליהן כעובר משם כלל, והעובר עליהן כעובר משם פרט.

אי זו היא ארץ ואי זו היא חוצה לארץ, כל השופע מטורי אמניס ואילך ארץ ישראל, מטורי אמניס ולהלן חוצה לארץ. הנסין שבים, רואין אותן כאילו חוט מתוח מטורי אמניס ועד נחל מצרים, מחוט ולפנים ארץ ישראל, מחוט ולחוץ חוצה לארץ. ר' יהודה או' כל שהוא כנגד ארץ ישראל הרי הוא כארץ ישראל, שנ' וגבול ים והיה לכם הים וגו'. הניסין שבצדדין, רואין אותן כאילו חוט מתוח מקפלריא ועד ים אוקיינוס, מנחל מצרים ועד אוקיינוס, מחוט ולפנים ארץ ישראל, מחוט ולחוץ חוצה לארץ.

ספינה שהיא באה מחוצה לארץ לארץ, והיתה בה עיסה, עד שלא קרמו פניה חייבת, משקרמו פניה פטורה.